

De klus zit er op

„Achterom kijkend zeg ik: 't is inderdaad puur zo'n klus weest Maar hij was te dragen. We waren, als plaatselijke commissie, een geweldig team. Zoiets maakt het werk meteen al een stuk lichter. Daarbij komt — al zeg ik het zelf — dat ik een nogal rustig iemand ben. Natuurlijk waren er wel eens problemen. Ik heb er evenwel nooit wakker van gelegen. Wanneer mijn wang het kussen raakt ben ik vertrokken”.

Jac. de Groot (62). Hij noemt zich nog altijd tuinder te Warmenhuisen, hoewel twee zoons het bedrijf van veertien bunders runnen. Omdat vader er geen tijd meer voor heeft. Die is vergaderman geworden: een zogeheten agendaslaaf. Al gaat 'ie daaronder óók niet gebukt.

Jac. de Groot. Voorzitter van de Tuindersvakbond van de LTB; vice-voorzitter van de LTB; voorzitter van de Gewestelijke Raad Noord-Holland van het landbouwschap; hoogheerraad en wnd. dijkgraaf van „Noorderkwartier”; kernlid van de grondkamer; voorzitter van de plaatselijke commissie van de ruilverkaveling „Geestmerambacht”. Om slechts enkele van zijn vele „baantjes” te noemen.

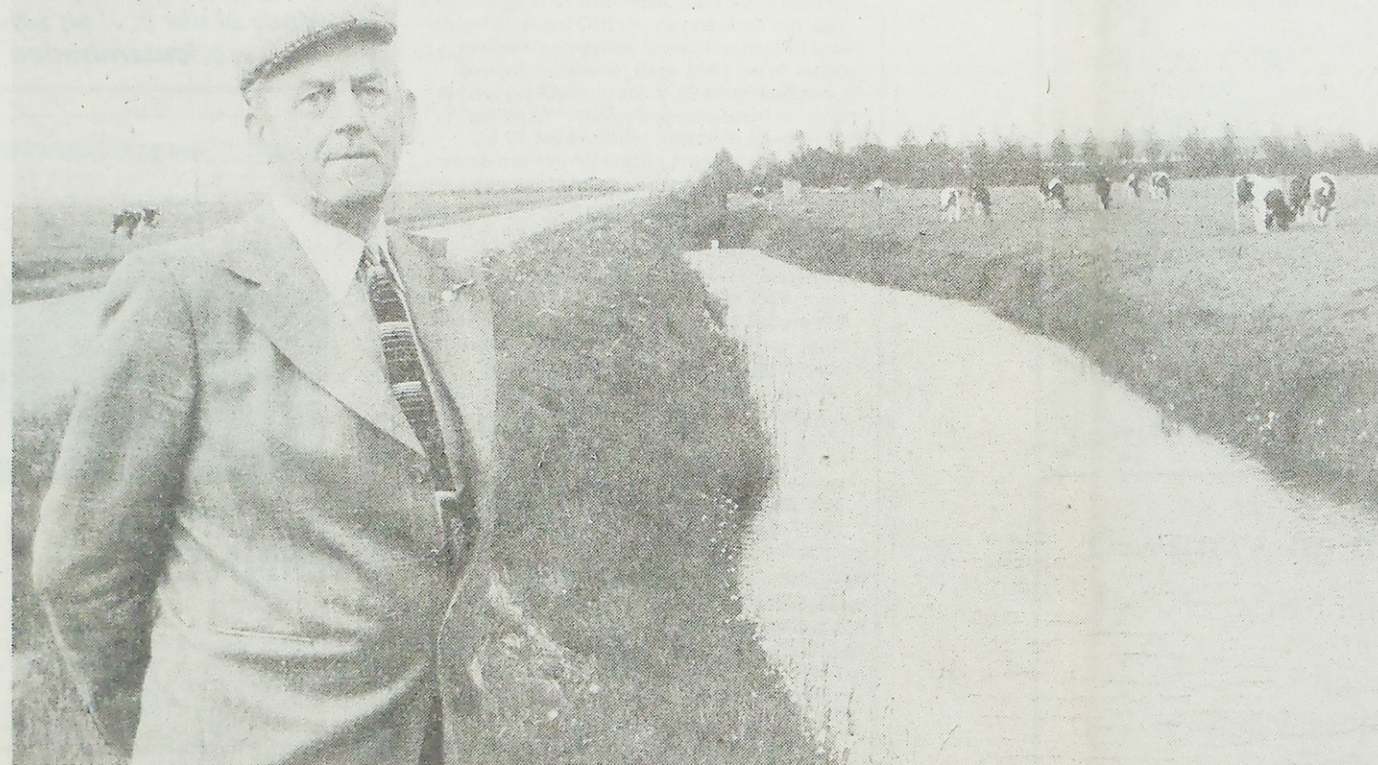
Die laatst genoemde functie raakt hij binnen afzienbare tijd kwijt. Woensdag namelijk zal de

door
volkert j. nobel

acte van toedeling van de ruilverkaveling „Geestmerambacht” worden verleden. Anders gezegd: de voorlopige toedeling van nieuwe percelen aan de eigenaren wordt dan hard gemaakt. De oude kadastrumnummers, waarmee nog altijd wordt gewerkt — tot wanhoop van alleen die op een of andere manier bij de verkoop van een perceel nieuw land zijn betrokken — kunnen vervolgens in het archief worden bijgezet. Eindelijk. Einde van een tijdperk: van het voormalige „Rijk van de Duizend Eilanden”.

Binnen vijftien jaar is de klus geklaard. Op 23 december 1964 werd er namelijk over de ruilverkaveling „Geestmerambacht” gestemd. De stemming oude stijl leverde in eigenaren een ja-percentage van 97 op: tegenwoordigend 95 procent van alle grond in het oorspronkelijke blok van 5300 hectare. Een uniek hoge score.

Op 21 mei 1965 kon de plaatselijke commissie worden geïnstalleerd. In 1968 reed de eerste bulldozer het ruilverkavelingsgebied binnen, in 1973 reed de laatste er uit. Op het oorspronkelijke tijdschema had men twee jaar kunnen inlopen. Mede doordat de Daalmeer en de Westbeverkoog als gevolg van de vraatzucht van groeikern Alkmaar uit het plan konden worden geschrapt en óók bijvoorbeeld het Oosterdelgebied nog afviel: alles bij elkaar zo'n

830 bunders minder. De uitbreiding van Langedijk vergde nog eens zo'n 50 ha., met de bouw van de rioolwaterzuiveringsinstallatie „Geestmerambacht” ging zo'n 17 ha gemeoid en de provincialeweg S3 — oorspronkelijk in het plan ingetekend als een vijf meter brede weg — vergde ook nog een flinke hap grond. Jac. de Groot: „We hebben als commissie de zaken steeds breed bekeken. Dat heeft goed gewerkt. Bovendien hadden we de mazzel dat we met een grote grondpot konden werken. We hebben daardoor steeds ruim kunnen toedelen; zodat we eigenlijk nooit gemopper hebben gehad over het toewijzen van een kavel met een goer of een bultje. Nadat we het plan van toedeling ter visie hadden gelegd kwamen er 487 bezwaarschriften binnen. Daarvan hebben we er zelf 452 kunnen oplossen. Voor de rechtbank bleven er slechts 35 ter behandeling en afdoening over. Dat vind ik sprekende aantallen”. De ruilverkaveling „Geestmerambacht”. Het had

Voorzitter Jac. de Groot van de plaatselijke commissie: „Ik rij alle dagen met plezier door dit Geestmerambacht met het nieuwe gezicht”.

(Foto Kees Blokker)

nogal wat voeten in (de slappe) aarde vóór het verkavelingsplan in stemming kon worden gebracht. Er moest door de voorbereidingscommissie heel wat worden afgelobbyd. Het veranderen van deze vaarpolder in een modern ingericht agrarisch gebied zou namelijk ettelijke miljoenen gulden gaan kosten. Uiteindelijk zette de regering zelf het licht er voor op groen.

Jac. de Groot nu: „Het feit dat de regering zich er mee heeft bemoeid heeft uiteindelijk nog in ons voordeel gewerkt. Ten eerste: geen ambtenaar durfde erg tegen te sputteren. Ten tweede: de regering had ja tegen het plan gezegd en zorgde óók voor het geld. Ik mag wel zeggen dat we, als plaatselijke commissie, van die omstandigheid een gepast gebruik hebben gemaakt”.

Hoe het precies zit met al die miljoenen? De uitvoering van het plan kreeg een zeer ruime aanpak. Het plan werd gepromoveerd tot — in vakjargon — multi purposeproject. De gemeente Langedijk hield een rioleringsaan de ruilverkaveling over. Er werd een recreatiegebied „Geestmerambacht” van 285 ha (inclusief een meer van 70 bunders) ingericht. De Provincialeweg S3 werd aangelegd. De betaling van al die (in feite oneigenlijke verkavelingswerken) gingen via de plaatselijke commissie. Jac. de Groot: „Er is ruw geschat, zo'n f 113 miljoen door onze handen gegaan. De eigenlijke verkavelingskosten? In 1964 werden die geraamd op f 175 per bunders. Nu moet ik zeggen, dat we — als plaatselijke commissie — de tijd bar mee hebben gehad. De grondprijzen bijvoorbeeld gingen fors om-

hoog. De eigenaren-gebruikers, die al jaren van de nieuwe verbeterde productieomstandigheden hebben geprofiteerd en straks moeten gaan betalen zullen van die verkavelingslasten niet wakker behoeven te liggen. Meer wil ik er op dit moment nog niet van zeggen. Er moet voor woensdag nog wat te vertellen over blijven, nietwaar?”.

Hij noemt nog wat getallen: zo uit het blote hoofd. Jac. de Groot, hij kent zijn Geestmerambacht als zijn broekzak. Als men van de streek, geboren en getogen Westfries, sprak hij de taal: genoot hij het vertrouwen.

„Als plaatselijke commissie hebben we tot nu toe 165 vergaderingen gehouden. Aanvang: 9 uur precies. Na enkele vergaderingen was iedereen op tijd aanwezig. Er is in het gebied 80 km nieuwe weg aangelegd, 285 km nieuwe sloten gegraven, circa 2500 km drainage gemaakt. Op de vraag hoeveel kilometer sloot er dicht is gegooid antwoord ik

altijd drie keer de afstand Amsterdam-Parijs. Vóór de verkaveling waren er in het gebied ruim 500 boeren en tuinders werkzaam, nu zijn er nog slechts 240 agrarische ondernemers. Het aantal kadastrale percelen verminderde van ruim 13.000 tot 5.000. In het verkavelde gebied zijn 120 nieuwe bedrijven gebouwd; waarvan 17 boerderijen met subsidie en 35 tuindersbedrijven met financiering. Vóór de verkaveling stond er geen enkele boom in het hele gebied. Inmiddels zijn er 1.300.000 bomen en struiken geplant: teneinde het gebied — ook klimatologisch — een wat vriendelijker aanzien te geven. Zeker: het oude Geestmerambacht bestaat niet meer. Bijna niemand kende dat gebied overigens. Je kon er namelijk niet in komen. De enigen die het kenden waren de ploeters op al die akkertjes. Ik zou hen toch geen bevoorrechte lieden willen noemen. Er is nu een nieuw Geestmerambacht ontstaan. Met welvarende agrarische bedrijven. Ik rij er dagelijks met plezier doorheen: dankbaar dat ik aan die verandering, die een verbetering is, heb mogen meewerken. Ik zie liever een mooi, goed onderhouden cultuurlandschap, dan een verpauperd natuurgebied waar niemand wat aan heeft”.

Woensdag eindigt in feite het werk van de plaatselijke commissie. Jac de Groot: „Ik zal de club van de plaatselijke commissie nog missen. Niet dat we altijd even zachtzinnig met elkaar omgingen, maar de wil was er om er wat van te maken. Nou, dat hebben we gedaan. Kijk: mijn vice-voorzitter Flip Berkhouwer en ik hebben in kleinere verkavelingen al wat praktijkervaring opgedaan. Dat was dus meegenomen. Al hebben we er zorgvuldig voor gewaakt om in de commissie niet steeds boven te drijven”.

Hij houdt genoe om handen over. Toch zal 'ie dat verkavelingswerk nog missen. „Zondags bij de kerk werd je aangesproken, maandagsavonds zat ik meestal bij de telefoon. Dat merkte je: dan was er in het weekend overleg geweest in de familie. Het hoorde er allemaal bij”.

Jac de Groot: de Westfries. Onverstoorbaar, onder alle omstandigheden. Altijd echt, nooit gekunsteld. „Al mijn functies hebben te maken met grond. Ik heb geen opleiding gehad, maar als tuinder heb ik de grond leren kennen”.

Ik hoor hem nog zijn inleiding houden voor Beatrix en Claus, toen zij enkele jaren geleden een driedaagse kennismakingstrip door onze provincie maakten. „U kent dat gevoel natuurlijk niet, maar op je knieën over een akkertje kruipen word je gauw loof”.

Na afloop van die driedaagse liet Claus weten dat het praatje van die meneer over de ruilverkaveling eigenlijk de meeste indruk op hem had gemaakt. „Die man bleef gewoon zichzelf. Dat maken mijn vrouw en ik — helaas — maar zelden mee”.